

Humus¹¹²

Afdelingsblad IVN Maastricht

zomer 2022

Beleef de natuur

ivn natuur
educatie
Maastricht

Bestuur

Voorzitter

Jack Gerats 06-27850396 j.gerats@planet.nl

Secretaris/ledenadministratie en vertrouwenspersoon v.d. afdeling

Carlo Poolen 043-3626261 ivn.maastricht@home.nl

Penningmeester

Anneke van Montfort 06-11095935 an.van.montfort@hotmail.com

Leden

Gid van Schijndel 06-21253047 gid.van.schijndel@home.nl

Gerard Hermkens 06-53947730 gerardhermkens@home.nl

Coördinatoren werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten

Vanessa Ali 06-21555764* vanessahilwig@gmail.com *na 18.00 uur

Werkgroep Jeugd - 'de Jekerdal-scharrelkids'

Vacature (voor inlichtingen: Carlo Poolen, ivn.maastricht@home.nl)

Werkgroep Flora (WGF)

Vacature (voor inlichtingen: Irma Kokx, ipa.kokx@gmail.com)

Werkgroep Natuurbeheer (WGNB)

Dirk van de Weijer 043-3617900 bonlogis@hotmail.com

Werkgroep Vogels (WGV)

Christine Woestenburg 06-11168852 wgv.maastricht@gmail.com

Nico Wetzels 043-3479211

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Vacature (voor inlichtingen: Herman Heemskerk, herman.heemskerk@home.nl)

Werkgroep PR

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com

Werkgroep BOP (Beheer & Onderhoud Projecten)

Chris van den Ende 06-33772656 chris.vandenende53@gmail.com

Projectgroep Tiny Forest + Jubileum

Tineke de Jong 043-3521109 tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Secretariaat

Carlo Poolen IVN Maastricht, Trichtervoochdenstraat 70, 6223 CT Maastricht
043-3626261
ivn.maastricht@home.nl

Website www.ivn.nl/maastricht

Humus¹¹²

Afdelingsblad IVN Maastricht

Zomer 2022

Voorop staat . . .

...dat de Werkgroep Vogels vele mooie ontmoetingen heeft met de wereld van de vogels.

De vogelwerkgroep organiseert in het laatste weekend van de maand een vogelexcursie. Vaak in de buurt. Soms iets verder weg. Op de foto van de omslag (genomen door Laurens Schaddelee van de werkgroep) staat een tweetal Witoogeenden tijdens de excursie van november vorig jaar. De excursie had als aandachtspunt de Maas(oever) tussen Borgharen en Itteren en de nieuwe recreatieplas aan de rand van Itteren. De Witoogeend komt weinig voor in Nederland. Daarom was het zeer bijzonder dat we vier exemplaren aantreffen. De Witoogeend is ongeveer 40 centimeter groot en daarmee opvallend kleiner dan bijvoorbeeld de veel voorkomende Wilde eend (50 – 60 cm). De Witoogeend is – zoals de naam al zegt – vooral herkenbaar door zijn witte ogen, een roodbruine kop, hals, borst en flanken. [Nico Wetzels en Christine Woestenburg]

Van de redactie

Humus op papier of digitaal?

Sinds jaar en dag heeft IVN Maastricht een prijzenswaardig verenigingsblad, genaamd Humus. Drie keer per jaar valt een gedrukt exemplaar bij je op de mat. En in het afgelopen jubileumjaar zelfs volledig in kleur. Maar de ontwikkelingen staan niet stil. De papieren prijzen zijn enorm gestegen en zoals je in de vorige Humus hebt kunnen lezen is ons jaarthema DUURZAAMHEID. Een gedrukte Humus is niet echt duurzaam en de redactie wil graag haar steentje bijdragen aan een duurzame wereld.

Daarom gaan we de Humus ook digitaal aanbieden. Het is maar een druppeltje op een gloeiende plaat, maar alle kleine beetjes helpen. En goed voorbeeld doet goed volgen.

Bijkomend voordeel is dat de digitale versie altijd volledig in kleur is!

Je kunt vanaf het septembernummer kiezen om de Humus gedrukt óf digitaal te ontvangen. Per e-mail krijg je dan van ons een link die de digitale versie van de Humus voor je activeert. Als je voor de digitale versie kiest ontvang je dus [geen papieren versie](#) meer van de Humus.

We hopen op veel aanmeldingen en zo de gedrukte oplage sterk te verminderen.

Als je vanaf het septembernummer de Humus digitaal wenst te ontvangen, stuur dan een e-mail naar chris.vandenende53@gmail.com

Daarnaast kan iedereen die in de activiteiten van IVN Maastricht geïnteresseerd is, de Humus ook op onze website lezen.

Deel uit en heb het er over

"IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is". Dit is de eerste zin van de folder 'Beleef de natuur met IVN Maastricht!' die het bestuur heeft laten maken over onze werkzaamheden. Die zin is in feite de kern van ons hele doen en laten. Ondanks de Corona-beperkingen hebben wij het afgelopen jaar vele activiteiten georganiseerd, weliswaar in een aangepaste opzet maar met name deze flexibiliteit bracht ons vele complimenten, zowel van jong als van oud. Ook inhoudelijk gezien werden onze activiteiten weer erg gewaardeerd.

Bij deze Humus tref je 5 exemplaren van de folder aan. Als je de mogelijkheid hebt om jouw enthousiasme over te brengen aan een andere natuurliefhebber, of zomaar een kennis, vriend of buur dan kan het enorm helpen als je die betreffende persoon deze folder geeft. Mogen we een bescheiden beroep op je doen?

[Chris van den Ende]

Bestuursberichten

Het bestuur van IVN Maastricht vergadert maandelijks waarvan drie keer per jaar samen met de coördinatoren van de werkgroepen. Wij willen je informeren over de belangrijkste onderwerpen.

Voortgang Natuurtuinen

Het CNME werkt aan een doorstart van de Natuurtuinen. Het MIK is een belangrijke partner. Deze organisatie wil een buitenschoolse opvang starten in de Natuurtuinen. Het gebouw moet voor dit doel worden aangepast. Op dit moment zijn we in overleg met het CNME over onze activiteiten in de nieuwe opzet. In ieder geval mogen we tot het einde van dit jaar gebruik blijven maken van de Natuurtuinen. Enkele IVN-ers hebben een plan gemaakt voor de toekomst van de Natuurtuinen.

Nieuwe voorzitter

In de ledenvergadering van 9 maart is Jack Gerats gekozen als de nieuwe voorzitter van IVN Maastricht. Hij doet dit voor een periode van twee jaar. Zijn belangrijkste taken zijn de toekomst van de Natuurtuinen en de vernieuwing van het bestuur van IVN. Jack is van 2002 tot en met 2011 voorzitter geweest. We bedanken Anneke van Montfort die voor een periode van maar liefst 11 jaar onze voorzitter is geweest.

Nieuwe penningmeester

Naast een nieuwe voorzitter hebben we ook een nieuwe penningmeester. Gerard Hermkens heeft aangeboden om deze taak op zich te nemen. In de loop van het jaar zal Anneke de financiën aan Gerard overdragen. We wensen Gerard veel succes met deze belangrijk taak.

Nieuwe leden

In de afgelopen periode hebben we aanmeldingen ontvangen van: Tiffany Pergens, Sacha Roovers, Sarah King, Jelmer Veltman, Ter en Myriam van der Woude, Ed Klinkert en Maurice Steeg. Welkom bij de vereniging.

Post

In dit overzicht vind je post die het bestuur van IVN Maastricht in de afgelopen periode heeft ontvangen. Je kunt een poststuk opvragen bij de secretaris, Carlo Poolen.

- IVN Regio Maas & Mergelland: verslag regiovergadering 6/12
- Harmonie St. Walburga Amby: Kerstkrant en jaarboek 2021
- Limagrain plantenveredelaar: folder natuurinclusief boeren
- Wil Lemmens: jaarverslag NOM 2021

Chris bedankt!!

In de algemene ledenvergadering jl. namen we afscheid van ons bestuurslid Chris van den Ende. Chris kwam vier jaar geleden, dynamisch en energiek, ons bestuur versterken. Met zijn grondige, vasthoudende en enthousiaste aanpak heeft Chris veel goeds gedaan voor onze afdeling en tastbare resultaten neergezet! Chris heeft gezorgd voor de vergunning van de jubileumtrap, de silex en, samen met de werkgroep BOP, voor de bouw van de trap bij onze jubileumplek. Chris werd actief lid van de werkgroep PR en drukte met de nieuwe rubrieken 'Van her en der', 'Vragen staat vrij' en zijn leuke schrijfstijl een positieve stempel op de Humus. In ons jubileumjaar in Coronatijd heeft Chris de schouders gezet onder het realiseren van een prachtige, methodisch vernieuwende, jubileumwandeling in Amby. Een applausje voor Chris is hier op zijn plaats. Chris, namens het bestuur en de leden bedankt voor je inzet en samenwerking. Gelukkig blijf je actief in de werkgroepen en mag onze afdeling van je kwaliteiten blijven genieten!

[Anneke van Montfort]

Het bestuur zoekt nieuwe actieve leden

IVN Maastricht organiseert vele educatieve activiteiten voor derden en voor de eigen leden. Om deze activiteiten mogelijk te maken blijven we zoeken naar actieve leden die de werkgroepen versterken.

We zijn op zoek naar coördinatoren voor de volgende werkgroepen: Jeugd (Jekerdal-scharrelkids, Flora en Wandelen met busvervoer. Heb je interesse of weet je een geschikt iemand? Laat het mij even weten.

[Carlo Poolen]

Jubileumactiviteiten

Afronding jubileumactiviteiten

Met de laatste Humus van het jubileumjaar in kleur en de mooie verjaardagskalender konden we het jubileumjaar met een goed gevoel afsluiten. Ook de verantwoording naar de subsidiegevers is per 31 december goed afgerond en zijn alle beloofde toezeggingen verzilverd. Als laatste de Kern met Pit-subsidie, die als prijs meedong in de Kern met Pit-trofee Limburg. We waren genomineerd maar de prijs ging naar werkgroep 'Jacobus de Meerder' Hunsel met zowel aandacht voor de pelgrimsroute als de aanleg van een tuin om de kerk. Wij kregen een mooie oorkonde, een bos bloemen en € 1000,-.

Ook waarderende woorden van onze wethouder:

Beste Tineke, bestuur, leden, vrijwilligers en vrienden van het IVN Maastricht,

De Maastrichtse (stads-)natuur, haar bewoners en uiteraard ook ik, zijn erg blij met de inzet en activiteiten om onze natuur naar de buurten te brengen en daarmee de buurt naar de natuur.

Ondanks dat jullie de Limburgtrofee van Kern met Pit niet hebben gewonnen, is er in het 50-jarige jubileumjaar een mooi project uitgevoerd.

Jullie hebben tijdens corona een diversiteit van activiteiten onder de aandacht gebracht. De buurtexcursies, jeugdactiviteiten, natuur op maat voor licht dementerende ouderen, stadsnatuurscursus, presentatie van het boek 'Natuurlijk Maastricht' en het kunstwerk bij de Sint Pietersberg, maken van 'Natuur in de buurt' een bijzonder en verbindend project. Ik heb genoten van de gemaakte collages over deze activiteiten.

Bedankt voor jullie bijdrage aan Maastricht en op naar de komende 50 jaar!

Met vriendelijke groet,

Gert-Jan Krabbendam | Wethouder Klimaat & Energie, Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit

Gelukkig konden we sinds februari de uitgestelde jubileumactiviteiten weer oppakken. Van de cursus Stadsnatuur volgden nog twee lessen over geologie en landschap met respectievelijk 13 en 7 deelnemers en heel fijn ook weer met een buitenles. De Scharrelkidsactiviteit in de Tiny Forest is opgenomen in het jaarplan.

En het belangrijkste: de uitgestelde jubileumdag zal op zondag 15 mei plaatsvinden in Natuurtuinen Jekerdal. Het programma ziet er als volgt uit:

Afsluiting jubileumjaar

Programma

- 14.30-15.30 uur** Ontvangst gasten door bestuur en vertrek per groep voor rondje jubileummonument; duur wandeling: 1 uur.
Aanmelden via de link in de reeds toegestuurde flyer met uitnodiging.
- 15.30-16.00 uur** Ontvangst wandelaars.
- 16.00 uur** Ontvangst gasten die niet het rondje lopen.
- 16.30-18.00 uur** Receptie
Tijdens de receptie:
- Doorlopend vertoning 50 jaar IVN Maastricht en film opening trap
 - Bekendmaking uitslag fotowedstrijd en fototentoonstelling
 - Uitreiking Tineke de Jong-penning
 - Uitreiking lelies aan jubilarissen.

Dan zit mijn taak er weer op en bedank ik iedereen die een steentje heeft bijgedragen aan een succesvol jubileumjaar. We gaan door met natuur in de buurt zoals met de excursies Eik en Beuk en Lanakerveld.

Natuur in de buurt blijft volop in de aandacht. Dat bleek bijvoorbeeld uit het feit dat hogeschool Van Hall-Larenstein uit Velp speciaal buurtprojecten in Maastricht wilde bezoeken met 25 studenten die de module Mens en Natuur volgden. Marieke en Tineke hebben deze groep langs drie buurtprojecten begeleid en de drie verschillende processen van totstandkoming hebben laten zien.

[Tineke de Jong]

Komende activiteiten

Voor elke activiteit geldt:

Individuele aanmelding is verplicht door het invullen van een registratieformulier via een link in de flyer die wordt verstuurd en op de website wordt geplaatst.

Zondag 22 mei - Woeste stadsnatuur (Week van de Biologie)

Locatie: bij de volière aan het Henri Hermanspark in Maastricht.

Tijd: 13.30 uur. Duur: ca. 2 uur, lengte ca. 5 km.

In Maastricht zijn de wilde dieren... Yep, er zijn volop wilde dieren - en planten - in de stad. En dan hebben we het niet over de ontspoorde homo sapiens of invasieve exoten. Nee, over inheemse flora en fauna, waar het eten of gegeten worden is.

Ga mee op zoek in het Tapijn- en Jekerpark en in de binnentuinen in het centrum naar sporen en beelden van de 'ongeziene stadsnatuur'. Ontdek het voedselbos dat de stad ook is en eet een hapje mee en leer hoe bushcraft je ook in de stad van pas komt. Waar we precies heen gaan weten wij nog niet, dat hangt ervan af waar die dag sporen te vinden zijn en voedsel geoogst kan worden.

[Rob Jansen]

Dinsdag 24 mei - Discussieavond Duurzaamheid

Alleen voor leden van IVN Maastricht. Locatie: Natuurtuinen Jekerdal (onder voorbehoud – afhankelijk van het aantal aanmeldingen). Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

IVN Maastricht wil aandacht besteden aan de verbinding tussen natuur en duurzaamheid. Wanneer mensen meer kennis hebben van en waardering hebben voor de natuur, voelen zij zich meer betrokken bij het behouden van natuur, milieu en landschap en krijgen zij meer oog voor duurzaamheid en duurzaam handelen. Om dit in onze afdeling steviger vorm te geven zullen meer activiteiten georganiseerd worden rondom duurzaamheid. IVN Maastricht zal zich hierbij richten op de vier natuurgerelateerde Duurzaamheids Ontwikkelingsdoelen (SDG's oftewel Sustainable Development Goals, in Nederland ook vaak Werelddoelen genoemd). Zoals in de 'bruidstaart'-afbeelding te zien is, vormt de onderste laag de basis van alle Werelddoelen van de VN:

kelingsdoelen (SDG's oftewel Sustainable Development Goals, in Nederland ook vaak Werelddoelen genoemd). Zoals in de 'bruidstaart'-afbeelding te zien is, vormt de onderste laag de basis van alle Werelddoelen van de VN:

- SDG 6 - Schoon water en sanitair
- SDG 13 - Klimaatverandering aanpakken
- SDG 14 - Bescherming van de zeeën en oceanen
- SDG 15 - Herstel ecosystemen en behoud biodiversiteit

Hoewel deze Werelddoelen inmiddels uitgegroeid zijn tot een wereldwijd begrip wanneer we het over duurzaamheid hebben, is de essentie niet altijd even duidelijk voor iedereen. Om het gebruik van de Werelddoelen te introduceren organiseert IVN Maastricht op 24 mei een discussieavond hierover. De bedoeling is dat dit een interactieve avond wordt met behulp van een panel van experts om te bepalen hoe IVN Maastricht invulling hieraan kan geven. Wij denken dat jij ook een bijdrage kan leveren aan deze discussie en willen je dan ook uitnodigen voor deze avond. Wij zijn benieuwd hoe jij hierover denkt, hoe de Werelddoelen in de stad Maastricht al uitgedragen worden en hoe 'Mestreechtenere' deze doelen in hun dagelijkse leven kunnen integreren. Wij hopen dat je het leuk vindt om samen met ons deze discussie op gang te brengen.

[Vanessa Ali]

Woensdag 25 mei - Lezing Parels van de Grensmaas (Week van de Biologie)

Locatie: Natuurtuinen Jekerdal, Drabbelstraat 7, Maastricht.

Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

Op woensdag 25 mei zal Fred Erkenbosch voor IVN Maastricht een presentatie geven over het bijzondere Grensmaasgebied gelegen tussen Maastricht en Geulle. De lezing is eerder uitgesteld en was gepland op 17 november vorig jaar.

De Grensmaas is het onbevaarbare deel van de Maas, dat ten noorden van Maastricht begint en stroomafwaarts loopt tot aan Roosteren. Rijkswaterstaat werkt in dit gebied aan de bescherming tegen hoogwater door de stroomgeul te verbreden en de uiterwaarden te verlagen.

Duizenden hectare nieuwe natuur is in dit gebied aangelegd. Dit gebied heet nu officieel "RivierPark Maasvallei".

Het project Grensmaas heeft drie doelstellingen: bescherming tegen hoogwater, natuurontwikkeling en het winnen van grind. Bescherming tegen hoogwater en natuurontwikkeling worden gefinancierd door de winning van 53 miljoen ton grind. De presenta-

tie, met als rode draad de Grensmaas, gaat niet alleen over de mooie natuur in wording maar ook over de afwisselende landschappen en cultuurhistorische elementen langs en op de oevers van de Maas die in Eijsden ons land binnenkomt. Prachtige hellingbossen met de bijzondere voorjaarsflora zoals het Bunderbos, de omgeving van kasteel Neercanne, de Observant met het Poppelmondedal. Bijzonder zijn ook de landgoederen langs de Maas o.a. Vaeshartelt, Hartelstein en Meerssenhoven. De dorpen Itteren en Borgharen en het gehucht Voulwames bij Bunde liggen nu veilig achter de dijken. Dit geldt ook voor Geulle aan de Maas. Het Grensmaasproject is, anno 2021, in Borgharen, Itteren en Geulle aan de Maas afgerond. Al deze elementen komen in deze presentatie aan de orde. Gezien de laatste ontwikkelingen met de wateroverlast in juli 2021, denken wij dat dit een passend onderwerp is voor een presentatie.

Zondag 29 mei - Excursie Belvédèreberg/Lanakerveld **(Week van de Biologie)**

Locatie: kerkplein Oud-Caberg, Moletteplein.

Tijd: 13.00 uur individueel - 13.30 uur groep met gids.

Vanwege een stormachtig weekend rond 20 februari was er besloten deze excursie af te gelasten. Nu, op 29 mei, gaan we alsnog wandelen in dit gebied waarbij we de excursie in twee vormen aanbieden. Je kunt individueel in tijdslots met een routebeschrijving lopen vanaf 13.00 uur of in groepsverband met een gids om 13.30 uur. We vertrekken vanaf het kerkplein bij de kerk van Oud-Caberg voor een wandeling langs en door de steilrand, die in de toekomst de verbinding vormt tussen de Belvédèreberg en het Frontenpark. Dan een pittige klim naar de top van de Belvédèreberg, een voormalige stort, met een schitterend uitzicht over de Maas en Maastricht. Hier ligt een veld van zonnepanelen. Het laatste deel van de wandeling voert ons door het oudste land-

bouwgebied van Nederland. Een gebied waarvan een deel binnenkort opgeofferd wordt voor de nieuwste technologie om energie op te wekken: 'Zonnepark Lanakerveld'. In het veld herkennen we oude waterlopen, die ook vanuit België richting de Maas liepen. Kortom een wandeling waarin we kunnen zien hoe op oude gronden aan een nieuwe toekomst wordt gewerkt. [Chrit Merckelbagh]

Zaterdag 11 juni - Dag voor de nieuwe IVN-ers

Tijdens de corona-tijd hebben we onze activiteiten flink moeten aanpassen. We hebben zelfs activiteiten af moeten zeggen. In die periode zijn wel mensen lid geworden van IVN Maastricht. We hebben dus nauwelijks kans gehad om kennis te maken. Daarom organiseren we op zaterdag 11 juni een excursie voor onze nieuwe leden. Bij de excursie zijn het bestuur en de coördinatoren van de werkgroepen aanwezig. Zo kunnen we onder het wandelen elkaar beter leren kennen en maken de nieuwe leden kennis met onze werkgroepen en activiteiten. Ben je in de afgelopen twee jaar lid geworden van IVN Maastricht, dan ontvang je vooraf een uitnodiging. [Carlo Poolen, secretaris]

Maandag 27 juni t/m donderdag 30 juni - AvondNatuur4Daagse

Tot en met 2019 organiseerden we jaarlijks in de laatste week van juni een viertal avondwandelingen van maandag- tot en met donderdagavond. Door corona-maatregelen en vele jubileumactiviteiten is dit de afgelopen twee jaar niet gelukt, maar we gaan weer starten met een 4-tal wandelingen op verschillende plekken met verschillende invalshoeken. De wandelingen starten steeds om 19.00 uur en duren tot ongeveer 21.00-21.30 uur. Tijdens de wandelingen zal het nodige worden verteld, maar het gaat vooral om genieten van de natuur in een wandeling. Via de flyers en de website wordt voor elke wandeling aangegeven waar het startpunt is en welk ommetje wordt gemaakt. Er wordt geprobeerd om het eindpunt in de buurt van een cafeetje te plannen zodat er nog met een koffietje, thee, biertje of glaasje wijn nagepraat kan worden.

[Irma Kokx]

Zaterdag 2 juli - Nachtvindertelling

Locatie: het plateau achter het fort op de Sint-Pietersberg.

Tijd: vanaf 21.45 uur. Er is geen eindtijd.

Ook dit jaar organiseren we samen met vlinderdeskundige Marcel Prick een nachtvindertelling. De jaarlijkse nachtvindertelling wordt door het hele land steeds op een andere datum gehouden om zo ook het verschil in vliegtijden door het jaar heen te registreren. Dit jaar is de landelijke telling op 2 juli. Marcel stelt een laken op dat beschenen wordt met een felle lamp, zet enkele 'vlindervallen' neer en smeert een paar bomen in met lokstof. Samen met hem kijken we welke vlinders we zien en kunnen we de veelzijdige schoonheid zien van nachtvlinders. De naam 'motten' is echt onterecht.

[Antonie de Beaumont]

Zaterdag 13 augustus – Excursie Perseïden

Locatie: vanaf de Van Tienhovenmolen - Gasthuis 79 te Bemelen.

Tijd: 21.00 – 22.30 uur. Afstand: ongeveer 4 km.

Elk jaar in begin augustus passeert de meteorietenzwerm Perseïden de baan van de aarde. In die tijd zijn er veel 'vallende sterren' te zien; meteorieten die ingevangen zijn door de zwaartekracht van de aarde. Deze zwerm heet zo omdat de vallende sterren vanuit het sterrenbeeld Perseus lijken te komen. Dit jaar is het hoogtepunt van deze passage op 13 augustus. Met IVN gaan we proberen om zoveel mogelijk vallende sterren te spotten. Om ongeveer 22.30 uur zijn we terug en dan worden we opgewacht door een astronoom met sterrenkijker en hemelkaarten om ons meer te vertellen over dit fenomeen en over andere hemellichamen. Als het weer mee wil werken is dit een onvergetelijke avondexcursie. Aanmelden kan via de flyer die eind juli verstuurd wordt.

[Antonie de Beaumont]

Zaterdag 27 augustus - Nacht van de Europese Vleermuis

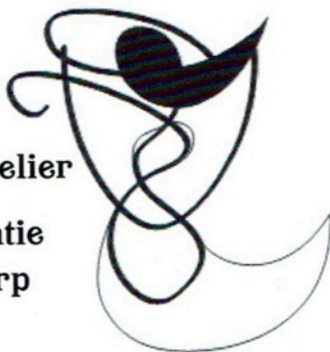
Locatie: hoofdingang van het voormalige Tapijnkazerneterrein, Sint Hubertuslaan 25, Maastricht. Tijd: 20.00 - 22.30 uur.

Tijdens het laatste weekend van de maand augustus worden in het gehele land vleermuisexcursies georganiseerd. IVN Maastricht neemt hier ook aan deel op zaterdagavond 27 augustus 2022. Vleermuiskenner Ger Beckers zal beginnen met een korte uitleg over de werking van de Batdetector, een apparaatje waarmee de ultrasone geluiden van de vleermuizen worden opgevangen en hoorbaar worden gemaakt voor het menselijk gehoor. Aan kleine groepen deelnemers worden deze Batdetectoren uitgereikt en vervolgens verplaatst men zich via een route langs bomen, gebouwen stadsmuren en de rivier de Jeker door het stadspark om weer via het terrein van de voormalige Tapijnkazerne terug te keren bij de hoofdingang. Samen gaan we dan ervaren en beleven hoe de vleermuizen op jacht zijn naar voedsel. Ger verwacht dat er meerdere soorten in het gebied aanwezig zullen zijn. Aantal deelnemers maximaal 15 personen, het pad is rolstoelvriendelijk. Voor alle leeftijden, kinderen tot 16 jaar onder begeleiding.

Modanne - Atelier

**Kledingreparatie
Kledingontwerp
Workshops**

Annette Pieters

**Velijndonk 20
6218 GK
Maastricht**

06-38207602 | modanne.atelier@gmail.com | www.modanne.nl

Cursussen Workshops Webinars Zoomlezingen

Let op: aanmelden is verplicht. Via de aanmeldlink in de flyer en op de website

Cursus Geologie

Het geweldige voordeel van wonen in Zuid-Limburg is dat de Geologische geschiedenis van miljoenen jaren oud in het landschap is terug te vinden. Je ziet dit aan het terrassenlandschap, maar ook op sommige plekken zoals de ENCI-groeven en de Heijmans-groeven komt dit aan de oppervlakte. De cursus Geologie gaat in op de ontstaansgeschiedenis van het Limburgse landschap. In 4 theorielessen worden de belangrijkste geologische tijdperken behandeld. In 4 bijbehorende excursies wordt aan de hand van het landschap bekeken wat er aan geologie over de geologische tijdperken terug te vinden is. De theorielessen vinden plaats op dinsdagavond, starten om 20.00 uur in de Natuurtuinen Jekerdal en eindigen rond 22.00 uur. De excursies zijn op zaterdagochtend,

op verschillende locaties die tijdens de cursus bekend gemaakt worden. Deze starten om 09.30 uur en duren tot ongeveer 12.00 uur. De lesdata zijn: dinsdag 6 september, zaterdag 10 september, dinsdag 20 september, zaterdag 24 september, dinsdag 27 september, zaterdag 1 oktober, dinsdag 4 oktober en zaterdag 8 oktober. De kosten zijn € 32,- voor leden en € 44,- voor niet-leden. Een digitale reader zit bij de cursuskosten inbegrepen. Aanmelden kan via een link in de flyer die in de zomer wordt verstuurd en op de website wordt geplaatst. Iedere deelnemer dient het registratieformulier in te vullen. Contactpersoon voor dit lespakket is Irma Kokx (ipa.kokx@gmail.com).

Wat is Biodiversiteit

Biodiversiteit is overal te vinden: hoog in de lucht, diep in de zee of in de grond. Iedereen heeft het er over maar wat is biodiversiteit eigenlijk? En waarom is het belangrijk? In de nieuwe online cursus van IVN (natuuracademie) maak je gratis kennis met de basis en leer je wat je zelf kunt doen om te helpen. Heel duidelijke uitleg. Aanbevelenswaardig! Ga naar <https://natuuracademieonline.ivn.nl> en klik op tablet "biodiversiteit: de basis".

[Chris van den Ende]

Maak een mooie foto

Er zijn weer een paar mooie foto's binnengekomen bij de redactie!

Blijf wel foto's insturen naar het redactieadres: chris.vandenende53@gmail.com

Want 't zijn toch geweldige plaatjes....zeg nou zelf!

Gehoornde metselbij

Vorig jaar heb ik een bijenhotel gemaakt en vrij snel waren alle kamers bezet door Gehoornde metselbijen. Nu, in maart, zijn vele hotelbewoners uitgevlogen en gaan ze op een zonnige middag zonder gêne vlak voor mijn neus aan de gang. In het hotel zitten in één gang eitjes waar zowel mannetjes als vrouwtjes uit voortkomen, maar niet zomaar kriskras door elkaar. Mannetjes

*zitten **altijd** het kortst bij de uitgang en vliegen het eerst uit. Vrouwtjes zitten **altijd** verderop in de gang. Hoe weet de moeder uit welk eitje een zoon of een dochter geboren wordt? Dat ga ik vragen aan een expert en het antwoord komt in de volgende Humus.*

[Chris van den Ende]

Eekhoorn

De natuur leeft in de Heeg, de wijk van Harry Mulder. Tijdens een dagelijkse wandeling van Harry was vlakbij de molen van Gronsveld een eekhoorn erg actief en 'fladderde' van tak naar tak en van boom naar boom. Hij bezocht nesten en vloog als het ware weer verder. Nauwelijks tijd om er een foto van te maken. Van buurtbewoners wist Harry dat er op die plek ook nesten zijn.

Een raadsel

Bovenop een Meidoornhaag van ruim een meter hoog lagen verspreid 6 bolletjes pluiz. Toen we dichterbij kwamen zagen we aan de buitenkant pluizen van Bosrank. Het bolletje voelde stevig en warm aan, de zon scheen er volop op. Toen we het voorzichtig iets openmaakten zagen we dat de inhoud bestond uit korte grasjes of plantenresten. Zou het een nest van een Dwergmuis kunnen zijn? Daarom weer snel dichtgemaakt. Dwergmuizen maken nesten op een meter hoogte, meestal vastgebonden aan hoge planten en grassen, maar die waren er nu in maart nog niet. In april komen er jongen, dus dan maar zo?

En van wie zou deze lunchtafel tussen de takkenril zijn met resten esdoornzaden, hazelnoten, kersenpitten en bessen van de Gelderse roos? Op de webcam is hier 's nachts altijd een Bosmuis te zien, die rondscharrelt en steeds wegschiet in een gegraven hol van een Steenmarter. Slimme muis.

Vreemder zijn de insectenresten in een lamphouder. Die insecten waren minder slim en 'liepen' tegen de lamp. De resten bestaan uit vliegen, larven, motjes, lieveheersbeestje, wantsen, zweefvliegen, enz. Allemaal op het licht afgekomen. Dus voortaan deur dicht houden of lamp uit in de zomer.

[Tineke de Jong]

Van her en der

Mijn tuin telt mee

Tuinen beslaan een groot deel van Nederland. Maar wat er allemaal in leeft aan verschillende soorten vogels, vlinders, zoogdieren, amfibieën en insecten is volgens Lisette Kromwijk van de website www.tuintelling.nl nauwelijks bekend. Zij probeert dat met zo veel mogelijk mensen goed in beeld te krijgen.

Lisette: "Als je denkt dat in tuinen alleen algemene planten en dieren voorkomen, dan heb je het mis. Maar ook van de gewone soorten weten we niet goed waar ze voorkomen. Daarom is het hard nodig om de natuur in tuinen beter in beeld te krijgen".

Ook jouw tuin zit vol leven! Geef het door op www.tuintelling.nl [Chris van den Ende]

Tuinvogeltelling

Ook dit jaar deden we weer mee met de tuinvogeltelling, alleen nu gaf Henny vooraf een zoomlezing hoe je de meest voorkomende vogels makkelijk kan onderscheiden. Vooral Huisemus, Ringmus en Heggenmus onderscheiden valt niet mee. Ook herken je moeilijk het verschil tussen een mannetje en een vrouwtje; soms handig als je er steeds maar één ziet en er toch twee in de tuin zitten. Een waardevolle tip was om te beginnen met tellen als er net veel vogels te zien zijn, want ze hoppen van tuin naar tuin.

21 Deelnemers, ook van elders dankzij Zoom, zaten klaar voor de lezing en hadden ook vragen of een leuk verhaal over het gedrag van vogels.

Uiteindelijk deden 17 tellers mee, ook iemand die voor het eerst vogels telde, met kleine en grote tuinen. Heel belangrijk is in welke omgeving de tuin ligt en of er gevoerd wordt. Daarom zijn er soms grote verschillen en varieerde het aantal tussen 3 en 15 soorten in de tuin. En natuurlijk zijn ze niet allemaal in dat half uur verschenen. In de tuin van Tineke zaten er 14 (tuinvogeltelling) - 11 - 12 soorten tijdens drie tellingen, terwijl er in een week wel 24 soorten aan de tuin een bezoek brachten. Dus de kans is circa 50% gespotte aantallen.

Daarnaast hadden de IVN-tellers ook nog minder vaak voorkomende vogels in de tuin: Koperwiek, Keep, Boomklever, Ringmus, Grote bonte specht,

Gaai en zelfs een Buizerd. Je zag ook uit het lijstje dat IVN-ers 20 keer zoveel vogels in de tuin telden dan gemiddeld in Maastricht (13x) en landelijk (14x). Ze tellen beter of hun tuinen zijn aantrekkelijker, wie zal het zeggen.

Natuurlijk mis je altijd wel een soort, zoals de Groenling die er soms wel zit en dan weer niet, of het minder zichtbare Winterkoninkje. Zo hadden Henry en Tineke na de telling in februari bezoek van een IJsvogel, die keek of er vis in de vijver zat. De leukste vogels komen toch altijd als de tuinvogeltelling voorbij is. Maar ook heel bijzonder was een vrouwtjes Sperwer bij Tineke in de tuin, die toen ze foto's wilde maken, rustig bleef zitten tot op 50 cm te benaderen en op haar gemak ook nog om de beurt haar poten strekte. Zij wachtte geduldig onder de vetbolsilo op haar prooi.

In de tuin valt dus altijd iets te beleven, al kijk je alleen maar naar het gedrag en zie je dat vogels snel leren om ook bij moeilijk voedsel te komen. De Roodborst, Vink en Merel hangen nu ook aan de vetbollen. Tot volgend jaar.

[Tineke de Jong en Henry Kloosterboer]

soort	Top-10 Maastricht	Aantal vogels Maastricht	Top-10 IVN tellers	Aantal vogels IVN	Top-10 Landelijke tellers	Aantal vogels
	495 deelnemers	6.682	17 deel- nemers	303	170.408	2,4 mil- joen
Koolmees	1	1298	2	40	2	
Huiszus	2	1062	1	79	1	
Pimpelmees	3	664	3	40	4	
Merel	4	536	4	26	3	
Ekster	5	458	7	14	8	
Vink	6	443	5	21	5	
Houtduif	7	439	6	15	7	
Turkse tortel	8	299	9	11	9	
Roodborst	9	295	8	12	10	
Heggenmus	10	212	10	9	12	
Kauw			11	8	6	
Spreeuw			19	1	11	

Vogelaars (nooit) uitgevogeld

Hoe beginnen vogelaars? Wat doen ze en waarom? Naar deze en nog heel veel andere vragen heeft Debby Doodeman onderzoek gedaan. Op advies van de KNNV heeft ze al haar bevindingen vastgelegd in het boek 'Vogelaars (nooit) uitgevogeld' en hoopt daarmee mensen te inspireren om ook vogelaar te worden. Kijk voor meer informatie en bestellen op: www.fogol.nl/onderzoek [Chris van den Ende]

Kamsalamander

Op zaterdag 12 maart heeft de stichting Faunawatch met 20 vrijwilligers 1000 boom-pjes geplant in het gebied tussen het spoor en Mariënwaard. Ofschoon het geen acti-viteit is van IVN Maastricht heeft onze vereniging (op verzoek van de stichting) deze actie vooraf met een flyer onder haar leden bekend gemaakt om daarmee vrijwilligers te krijgen. Het was een geslaagde en leuke invulling van een zonnige ochtend. In het gebied is de grootste watersalamander van Nederland gesignaleerd: de Kamsalamander. Om het gebied onder andere voor dit beschermde amfibie aantrekkelijker te maken zijn veel bestaande Populieren gekapt en vervangen door aanplant van Linde, Zomereik en Gewone es. Uiteindelijk moet het een natuurlijker bos worden, afgewisseld met graslanden en poelen. Lou Quaden en Chris van den Ende van IVN Maastricht hebben met plezier een steentje aan dit project bijgedragen. [Chris van den Ende]

Complimentje

Op de Sint-Pietersberg wordt veel gewandeld, door jong en oud. Onze redactie kreeg op 10 februari een leuke foto toegespeeld van een wandelclub, luisterend naar de naam Vuttrappers. De 'Vut-ers' vonden dat IVN Maastricht een mooie trap heeft. Toch leuk zo'n complimentje.

Logboek werkgroepen

_ Werkgroep Publieksactiviteiten

Diverse cursussen en educatieve activiteiten

Dinsdag 25 januari - Online Vogellectie 'Elke vogel telt'

Henny Kloosterboer heeft het opnieuw gewaagd dit jaar een online lezing te geven in wat hopelijk de laatste lockdownperiode is geweest. 21 Mensen hebben deelgenomen aan deze lezing over tuinvogels in Maastricht. Het idee achter de lezing was dat het een opfrisser zou zijn voor de Nationale Tuinvogeltelling die in het weekend van 28 tot 30 januari zou plaatsvinden. Volgens de registratie van de Vogelbescherming zijn in het afgelopen jaar als meest voorkomende tuinvogels in Maastricht geteld: 1. Huismus 2. Koolmees 3. Pimpelmees 4. Ekster 5. Merel 6. Houtduif (heeft witte vlekjes in de nek) 7. Vink 8. Roodborst 9. Heggemus 10. Turkse tortel.

Naast deze meest voorkomende vogels besprak Henny de Winterkoning die op plaats 11 stond: een heel klein vogeltje dat een heel hard geluid kan maken.

Daarna kwam de Groenling, familie van de Vink, aan bod, gevolgd door de Boomkruiper en Boomklever. De Boomklever is vaker te zien op een voedertafel, eet graag noten en zaden, en heeft een roze/oranje buik en een grijs/blauwe rug en de kop heeft een zwarte streep over zijn wang. De Boomkruiper houdt meer van insecten en kan alleen omhoog kruipen, maar die zie je weer bijna niet op een voedertafel.

Ook kwam de Grote Bonte Specht, de Gaai en de Staartmees aan de orde en ook de Sperwer (roofvogel) is nog besproken. Leuk was een kleine interactieve quiz met de deelnemers, waarbij van twee moeilijk uit elkaar te houden vogels, de juiste gekozen moest worden. Zoals een Keep versus een Vink, of een Koperwiek versus een Zanglijster, en natuurlijk een Heggemus versus een Huismus. Als laatste werd uitgelegd hoe je

de vogeltelling moest doen: 30 minuten achter elkaar op een van de afgesproken dagen, tellen wat je tegelijkertijd ziet (niet wat over je tuin heen vliegt bijvoorbeeld) en vervolgens je uitslag opsturen via Mijn Tuinvogeltelling. Henny deelde zeer interessante weetjes en ze gaf nog een waardevol advies: zorg ervoor dat je niet alleen weet hoe vogels eruitzien maar ook hoe ze klinken. Ik waardeer het enorm dat Henny dit voor ons wilde doen en zoals een deelnemer aangaf: 'het was een plezierige, informatieve sessie'. [Vanessa Ali]

Lees verder op pagina 22

Afdelingsactiviteiten

Mei

wo	04	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za	07	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za	07	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
di	10	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
di	17	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten - Natuurtuinen Jekerdal
wo	18	20.00	Werkgroep Flora: bijeenkomst - bijeenkomst nader te bepalen
zo	22	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie Stevensweert
do	26		Werkgroep Vogels - Hemelvaart weekend Zeeland

Juni

wo	01	20.00	Coördinatorenoverleg/Bestuur - Natuurtuinen Jekerdal
za	04	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za	04	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
za	11	13.30	Nieuwe leden dag - Natuurtuinen Jekerdal
zo	12		Werkgroep Vogels - Soortentelling Jekerdal
di	14	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	15	20.00	Werkgroep Flora - activiteit nader te bepalen
wo	22	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten - Natuurtuinen Jekerdal
zo	26	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Juli

za	02	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za	02	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
wo	06	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
di	12	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo	20	20.00	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo	27	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten - Natuurtuinen Jekerdal
za	30	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Augustus

za	06	09.30	Werkgroep Flora: activiteit onder voorbehoud
di	09	20.00	Werkgroep Vogels: Pimpelmezenexcursie
za	13	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
wo	17	20.00	Werkgroep Flora: activiteit onder voorbehoud
wo	24	20.00	Werkgroep Publieksactiviteiten - Natuurtuinen Jekerdal
zo	28	08.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

September

za	03	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo	07	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za	10	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
di	13	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal

Publieksactiviteiten

Mei

za	07	14.00	Jekerdal-scharrelkids - Vogelmiddag
zo	15	14.30	Afsluiting Jubileumjaar - Wandeling en receptie in Natuurtuinen Jekerdal
zo	22	13.30	Excursie Woeste stadsnatuur - vertrek volière aan het Henri Hermanspark (zie pag. 07)
di	24	20.00	Discussieavond Duurzaamheid - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 07)
wo	25	20.00	Lezing Parels van de Grensmaas - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 08)
zo	29	13.30	Excursie Belvédèreberg /Lanakerveld - vertrek: kerkplein Oud-Caberg (zie pag. 09)

Juni

ma	27	19.00	AvondNatuur4daagse - wandeling 1 - programma volgt via e-mail flyer (zie pag. 10)
di	28	19.00	AvondNatuur4daagse - wandeling 2
wo	29	19.00	AvondNatuur4daagse - wandeling 3
do	30	19.00	AvondNatuur4daagse - wandeling 4

Juli

za	02	21.45	Nachtvlindertelling - Sint-Pietersbergplateau achter het fort (zie pag. 11)
----	----	-------	---

Augustus

za	13	21.00	Excursie Perseïden - vertrek: van Tienhovenmolen, Gasthuis 79, Bemelen (zie pag. 11)
za	27	20.00	Nacht van de Europese Vleermuis - vertrek: ingang Tapijnterrein, Lambertuslaan (pag. 11)

September

di	06	20.00	Cursus Geologie - theorieles 1 Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 13)
za	10	09.30	Cursus Geologie - excursie 1 locatie nader te bepalen
di	20	20.00	Cursus Geologie - theorieles 2 Natuurtuinen Jekerdal
za	24	09.30	Cursus Geologie - excursie 2 locatie nader te bepalen
di	27	20.00	Cursus Geologie - theorieles 3 Natuurtuinen Jekerdal

Voor alle publieksexcursies geldt dat deze gratis zijn. Je moet je wel online aanmelden via de link in de per mail verspreide flyer of op onze website. Graag op tijd bij het vertrekpunt zijn.

Kijk op www.ivn.nl/maastricht voor eventuele wijzigingen in de activiteiten

Parkeer voor Natuurtuinen Jekerdal s.v.p. aan de Mergelweg.

LET OP: er is betaald parkeren. Boete parkeren in de Drabbelstraat: € 75,- !!

Februari en maart - Cursus Stadsnatuur, lespakketten Geologie en landschap

In het jubileumjaar hebben we een cursus stadsnatuur ontwikkeld. De bedoeling was om te starten met de lessen over geologie en landschap. Helaas hebben we het programma moeten aanpassen in verband met corona en zijn de lessen achter de andere lessen geplakt. Dinsdag 22 februari zijn we eindelijk gestart met geologie met 13 deelnemers. In de les kwam vooral het Carboon en het Krijt aan bod. Het Carboon is bekend door de steenkool in de Limburgse bodem en in het Krijt zijn de mergellagen afgezet die zo karakteristiek voor Zuid-Limburg zijn. De les wordt gevolgd door een excursie op

zaterdag 26 februari. We starten in de ENCI-groeve en gaan via de trap naar het plateau. Daar maken we een kort rondje langs hoeve de Zonneberg. Tijdens deze korte route komen bijna alle aspecten van het Krijt en de mergelwinning aan bod. Na afloop is er koffie bij Chalet d'n Observant.

Op dinsdag 22 maart volgt de les over het landschap. We tellen 5 deelnemers, waarvan 4 ook de les geologie hebben gevolgd. De les begint met het Pleistoceen, het tijdperk van de ijstijden. In deze periode zijn de rivierdalen en de plateau's gevormd en is grind en löss afgezet. Daarna laten we zien hoe de mens dit ruige landschap in cultuur heeft gebracht. Als laatste passeren de typische elementen van het Limburgse landschap. De zaterdag na de les gaan we op stap in het Jekerdal vanuit Kanne en kunnen we genieten van het mooie Limburgse landschap. We eindigen bij de ijssalon in Kanne waar tot onze verrassing de Werkgroep Vogels op het terras zit na een excursie door het Jekerdal. Hiermee sluiten we de cursus stadsnatuur in een gezellige sfeer af.

[Carlo Poolen]

21 en 28 maart, 3 april - Bijuriendelijk tuinieren

Sandra Salvador van IVN Heuvelland heeft voor IVN Maastricht een leuke cursus verzorgd over bijvriendelijk tuinieren. 10 Deelnemers deden mee aan 2 theorieavonden en 1 praktijkochtend en leerden over solitaire bijen, wilde bijen, zoals de Metselbij, de Zandbij en de Maskerbij en de planten die daarmee matchen. Bijen zijn bestuivers, ze zorgen voor grotere variatie in vruchten en zaden en op die manier voor meer biodiversiteit. Met mooie tekeningen in haar presentatie bracht ze haar verhaal visueel ondersteund over. Zoals het verschil tussen het eten van honingbijen en wilde bijen: de honingbijen willen vooral nectar en de wilde bijen stuifmeel. We leerden dat meer dan de helft van de wilde bijen op een rode lijst staat van soorten die zeldzaam zijn geworden of zelfs uitgestorven zijn. Het leefklimaat in ons land is enorm achteruitgegaan, onder andere door de verarming van onze natuur en de te grote afstanden tussen de plekken met de juiste planten. We kennen in ons land ongeveer 350 verschillende soorten bijen, onderverdeeld in drie hoofdgroepen: honingbijen, vormen 1 soort (leven in grote koloniën met één koningin en veel arbeiders), solitaire bijen, ongeveer 330 soorten en hommels, ongeveer 20 soorten. Ook zijn er zweefvliegen die van belang zijn als bestuivers; zij hebben over het algemeen een kortere tong dan bijen, waardoor ze veelal andere bloemen (met minder diepliggende nectar) bezoeken dan bijen, en dus ook andere plantensoorten bestuiven. Hommels zijn sociale wezens net als honingbijen en ze kunnen op veel verschillende planten vliegen. Ze zijn polylectisch (alleseters) en niet echt kieskeurig in hun plantenkeuze. Solitaire bijen daarentegen leven alleen en rekenen op niemand minder, maar ook op niemand meer dan op zichzelf om voedsel te zoeken en een nest te bouwen. Zelf overleven ze op nectar en hun kroost voeden ze met stuifmeel. En sommige bijen zijn zó kieskeurig, dat ze voor hun overleving afhankelijk van één enkele plantensoort. Dat heet monolectisch. Anderen zijn 'oligolectische' bijen, en kunnen van een paar verschillende soorten planten eten. Zandbijen die een duo vormen met de wilg, moeten dus al heel vroeg in het jaar actief worden, wanneer de wilgenkatjes verschijnen. De klokjesbij is sterk afhankelijk van bloeiende klokjes (campanula soorten). De ranonkelbij (waardplant: boterbloem), de lookmaskerbij (look), de heggenrankbij (heggenrank), de slangenkruidbij (slangenkruid), de kattenstaartbij (kattenstaart) en nog zoveel meer zoemers zijn hun leven lang op zoek naar die ene plant die hun leven redt. Wanneer de bloeitijd van een plant verandert, bijvoorbeeld eerder dan verwacht (en de bijen nog niet uit zijn) of wanneer de plant uit het landschap verdwijnt, is de bijbehorende bij gedoemd om te sterven. Daarom is het van belang om te weten welke planten goed zijn voor bepaalde bijen. Maar let op: veel tuincentra ver-

kopen sierplanten die vaak vol zitten met bestrijdingsmiddelen die (zeer) schadelijk zijn voor bijen, zelfs als het bloemen betreft die de bij hard nodig heeft.

Gevulde bloemen zoals een mooie sierroos is heel mooi om naar te kijken maar bieden weinig kans op stuifmeel voor een solitaire bij. Een wilde roos zoals de hondsroos is veel meer geschikt. Een ideaal gazon voor bijen zou er zo moeten uitzien met lekker veel soorten bloemen, kale plekken en molshopen.

Verdiep je eens in de soorten planten die nodig zijn voor bepaalde bedreigde soorten bijen en zet juist deze in jouw tuin of balkon om zo de solitaire bijen een kans te geven om te overleven in deze al te versteende wereld. Op zondagochtend tijdens de praktijkles werd er zowel kennis als plantjes uitgewisseld. Men was zo enthousiast dat er gevraagd is om een terugkomdag in het najaar om uit te wisselen waar de bijvriendelijke acties bij iedereen toe hebben geleid.

Zoals een deelnemer aangaf: "Ik merk dat ik heel wat geleerd heb, want ik begin nu al anderen er college over te geven".

[Vanessa Ali]

Dinsdag 29 maart - Lezing Vleermuizen voor beginners

Deze lezing is afgelast vanwege te weinig aanmeldingen en zal worden verplaatst naar het najaar en wel 25 oktober onder de titel: Vleermuizen in de stad Maastricht en directe omgeving. Een presentatie over het vleermuizen netwerk anno 2022, hun aanwezigheid in gebouwen, kunstwerken en groeves.

Maart - Cursus Kaart, kompas & GPS

Vanwege te weinig deelnemers is deze cursus niet doorgegaan.

Excursies

Zaterdag 12 maart - Twilight excursion

The first English guided excursion by Simon Pugh took place on Saturday 12 March. The group of 15 persons walked for about 6 km in about an hour and 45 minutes from

the Natuurtuinen to Louwberg and back via the Jekerdal. Plenty of birds to be heard, lots of rabbits, a toad and a Barn Owl! [Simon Pugh]

Zondag 13 maart - Schemerwandeling

Om 18.00 uur vertrokken we met 15 deelnemers aan het eind van een stralende middag vanaf de Natuurtuinen. Onderweg naar boven op de Sint-Pietersberg waren overal vogels prachtig aan het zingen. De eerste bloesem kwam er voorzichtig aan en er lag een groene waas over de bomen. Omdat deze wandeling ook in het kader van duurzaamheid was geplaatst, vroegen we ons af of deze winter echt wel een winter was geweest? De laatste weken was er wel nachtvorst en een koude noordenwind, maar echt winter, nee. Dat hebben we eigenlijk al een tijdje niet meer. In stilte liepen we door het ENCI-bos en luisterden naar de geluiden om ons heen. Welke vogels hoor je en welke andere geluiden? De vogels werden met het invallen van de duisternis een voor een stil. Helaas geen nachtvogels zoals uilen te horen, want die zijn inmiddels aan het broeden en dan trekken ze zo min mogelijk aandacht. Na het ENCI-bos hebben we even stilgestaan bij het belang van bomen voor de CO₂-vastlegging en het belang van dood hout in de natuur. In het Jekerdal vlak voor het bruggetje in het Jezuietenpad zagen diverse deelnemers een bever wegzwemmen. Hoewel er verder geen recente knaagsporen zichtbaar waren, zagen we wel enkele zogenaamde glijbanen: plekken waar de bevers in en uit het water gaan. Inmiddels was de zon al een tijdje onder, maar erg donker werd het niet. We zagen enkele vleermuizen en vroegen ons af waarom de lampen langs de weg naar Neercanne rood zijn? Voor de vleermuizen misschien? Ook even verder op de Louwberg luisterden we naar de stilte van de nacht. Alleen vliegtuigen blijf je continu horen. Ook hier was het niet echt donker ondanks dat er geen maan was. We realiseerden ons dat het niet meer donker wordt in deze streken, zelfs niet op een maanloze avond. Om 20.00 uur waren we weer terug bij de Drabbelstraat. Als je hier naar boven keek, had je wel de indruk dat het donker was. Maar dat is gezichtsbedrog doordat de straatlantarens je verblinden. Het was er echt even donker zoals op de holle weg op de Louwberg. Dit was een bijzondere excursie; ditmaal niet zozeer gericht op flora, fauna en landschap, maar op je eigen zintuigen en de stilte. Iedereen ging tevreden weer naar huis.

[Antonie de Beaumont]

Zondag 27 maart - Lente-excursie

Op zondag 27 maart hebben Antonie en ondergetekende met 17 belangstellenden ons ommetje gewandeld en onderweg verteld over het landschap. De zon liet zich helaas niet zien, waardoor het wat koud aandeed, maar dat mocht de pret niet drukken. Vanaf de parkeerplaats bij Chateau Neercanne zijn we via het Jezuïetenpad richting Jeker gelopen. Vandaar via de Mergelweg richting de Kannerhei, een van de weinige kalkgraslanden die Nederland nog rijk is en waar vanwege het microklimaat en de schrale kalkgrond bijzondere planten en insecten voorkomen. Verder via de Duivelsgrot en het Popelmondedal, langs de grindputten richting Neercanne. Achter de huizen langs lopend, waar een eenzame koe van het ras Blanc Bleu Belge (een Belgisch runderras, ook wel Dikbil genoemd) stond, komen we weer uit op de Mergelweg. We lopen een klein stukje in de richting van Maastricht en slaan dan linksaf richting de watermolen van Neercanne. Deze watermolen is gerestaureerd en doet nu dienst als een B&B. De watermolen heeft een nieuw onderslagrad gekregen en wekt energie op, maar maalt ook nog steeds koren. Verder richting Chateau Neercanne waar we via een pittige klim uit-

komen bij het Hoogcannerbos. Hier zijn bij archeologische opgravingen gebruiksvoorwerpen gevonden van de Bandkeramiekers en van bewoners die hier in de ijzertijd een nederzetting hebben gehad. Hier staan in het Cannerbos nog een aantal eiken van meer dan 300 jaar oud. Antonie vertelt over Julius Caesar, Ambiorix, de Romeinen en de Eburonen. Iedereen luistert ademloos naar het verhaal. Dan lopen we verder door het Cannerbos en komen achter Chateau

Neercanne uit, waar we een prachtig uitzicht hebben over het Jekerdal, de Sint-Pietersberg, het Plateau van Caestert en het Albertkanaal. Hier sluiten we onze wandeling af. En ondanks dat de deelnemers allemaal bekend waren in het gebied, hebben we toch een aantal onder hen verrast met nieuwe paden. [Johanna Roona]

_ Werkgroep Wandelen

Einde van een tijdperk

Beste mensen,

Wegens aan ouderdom gerelateerde gezondheidsproblemen stop ik met het organiseren van de wandelingen met busvervoer. Zo ernstig als het lijkt is het niet. Het is dat er bij inspanning heel snel sterke verzuring optreedt en ik even moet pauzeren. De naam van dit verschijnsel is boezemfibrillatie.

Bij deze wil ik dan ook iedereen bedanken die met mij al die jaren heeft meegeholpen deze wandelingen te organiseren. Ook een dank aan al die vele wandelaars die met mij (ons) de tientallen jaren van avontuur, cultuur en mooie bergop-, bergaf-, koude en natte wandelingen hebben meegelopen.

Iedereen bedankt. Veer zien us!

Herman Heemskerk

Heel toevallig kwam er ook nog een artikel (zie volgende pagina) over de laatste wandeling bij de redactie binnen. Commentaar van Herman:

"Dit was de allerlaatste wandeling, waarvan ik er ongeveer 50 heb georganiseerd. Het was overigens de wandeling van Nideggen naar Heimbach op zondag 20 oktober 2019 en ik ben in al die jaren nog nooit zo nat geworden!"

Einde van een tijdperk

Zo kun je het wel noemen. Jarenlang is Herman Heemskerk coördinator van de Werkgroep Wandelen met busvervoer geweest, maar moet nu noodgedwongen stoppen.

Hij heeft talloze fantastische wandelingen voor ons uitgezocht, voorbereid en alles tot in de puntjes en pintjes geregeld.

Hij had zelfs een goede verbinding met 'boven', want het was bij bijna alle wandelingen schitterend weer. Alleen op de - zoals nu blijkt - laatste wandeling viel de regen met bakken uit de hemel. Een memorabel en gezegend afscheid!

Herman, ontzettend bedankt, we hebben genoten!

Namens alle wandelaars, Chrit, Jan, Jo, Gid.

De laatste...

“U bent een reddende engel”. Nooit heb ik gedacht dat dit nogmaals tegen me zou worden gezegd. Voor een natuurwandeling koos ik dit jaar voor een wandeling in de Eiffel onder begeleiding. Heerlijk zonder zorgen voor vervoer en natuurlijk na de wandeling zoals gebruikelijk een goed glas bier. Er waren twee wandelingen mogelijk: een wandeling van 16 kilometer met twee beklimmingen en een wandeling waar de eerste steile klim niet was opgenomen. De meesten kozen uiteraard voor de uitgebreide wandeling. Er was slecht weer voorspeld met de hele dag regen. En ja hoor, na de koffie begonnen we te wandelen, het regende als aangekondigd en het bleef de hele dag pijpenstelen regenen. In het eerste gedeelte werden we verrast met diverse fraaie rotsformaties, waar we af en toe even vol bewondering voor bleven staan. Fotograferen was deels onmogelijk door het slechte weer. Ik had nog een oude camera uit het stof gehaald. Als hij het niet zou overleven wegens de neerplenzende regen, pech gehad.

Daarna ging de wandeling langzaam omhoog. Met uitgesleten natuurlijke bochten, waar de natuur en vooral het water eeuwenlang vrij spel op had gehad. Ik lette vooral op een man met longproblemen die kort tevoren nog met bronchitis kampte. Hij was sinds een week weer wat opgeknapt en kon de wereld weer aan zei hij. Halverwege de helling bleef hij staan en hapte naar lucht. “Ik heb me vergist, dit is erg zwaar” zei hij en greep naar zijn keel. Ik zag hem een inhaler gebruiken en langzaam zijn weg vervolgen. Ik was er niet gerust op en was bang voor een ernstige aanval, waar geen medische hulp mogelijk was en bleef in zijn buurt.

We kwamen enkele dames tegen die ook achter waren gebleven bij een dame in problemen. Maar helpen? Nee, ze vervolgden snel hun wandeling en liepen spelenderwijs naar voren. Ook Herman kwam poolshoogte nemen....”rustig aan en voetje voor voetje naar boven” waren zijn belangstellende en bemoedigende woorden. Een andere dame had moeite in de modderige bochten en glibberige keien. Ik kon het niet langer meer aanzien en pakte haar bij de hand en als een verliefd stel togen we naar boven, waar ze vooral in de bochten hulp nodig had. Alwaar het mogelijk was gaf ik haar de vrije teugels, liet ik haar hand los en zei “probeer eens te genieten van de omgeving, kijk eens naar de mooie rode herfstbladeren en naar de gestaag vallende regen”.

Nog was de gifbeker niet leeg bij de achterblijvers, en een andere wat ‘gewichtige’ dame had mogelijk conditieproblemen. Ze bleef regelmatig staan hijgen en door aanmoedigingen mijnerzijds kwam iedereen uitgepuft en uitgeput boven.

In een andere ooghoek had ik de man nog een tweede puf zien inhaleren en vroeg “gaat ie?”. “Ik ga weer als een tierelier” zei hij, maar dat klonk me te bekend in de oren. Had ik dit ook niet van een winnaar van de Tour de France horen zeggen? Het mid-

dengedeelte van de wandeling was intensief maar voor iedereen haalbaar. Er werd halverwege onder een viaduct wat gegeten en gedronken. Er werd geopperd om het parcours in te korten, maar dat was geen haalbare kaart volgens de begeleiders.

Tenslotte kwamen we aan de voet van de laatste klim. Geduldig liep ik rustig in eigen tempo omhoog. Weer herhaalde zich hetzelfde tafereel als bij de eerste klim. De man met klachten aan de luchtwegen had ditmaal zijn tempo aangepast en ging langzaam omhoog zonder te stoppen. Hij groette me en zag dat ik mijn bakens moest verzetten naar de dames. Hetzelfde probleem diende zich bij hun aan: glibberige bochten en wegen die de naam veldweg niet mochten dragen. Weer gaf ik de vrouw de helpende hand en weer dansten we als in

een zwanendans door de bochten. Het moet gezegd: ze bedankte me tientallen malen. Een andere vrouw was bozig en had zich vergist in de zwaarte van de wandeling en wilde via een aangepaste route over een geasfalteerde hoofdweg terug. Zij kreeg geen permissie, tenzij op eigen risico. Er moesten toch nog een aantal kilometers worden gelopen voordat we het dorp van bestemming terug zouden zien. Maar waar waren de dames? Hadden ze hulp van boven gekregen of hadden ze Pluvius aangesproken? Ik zag ze voor me uit lopen in een waardig tempo. Ze hadden zich hersteld van de zware klim en wensten niet als laatste binnen te komen. Beiden hadden regelmatig aan een wandeling meegedaan zeiden ze, maar dit, dit hadden ze niet voorzien en nog nimmer meegemaakt.

Wie kwam als laatste binnen? U raadt het al!

Conclusie, ga als wandelaar goed voorbereid op stap en overschat je niet.

En de foto's dan....? De meesten waren wazig in deze waterige, dampende omgeving. Hoewel door een veelheid aan gekleurde regenjassen en felgekleurde paraplu's was ik toch tevreden en de oude camera die doet het nog.

Oh ja, het bier smaakte na de wandeling heerlijk!

[Harry Mulder]

_ Werkgroep Flora

Zaterdag 4 december - Het Stadspark altijd mooi in de tijd dat de bladeren gevallen zijn

Met een bijna voltallige florawerkgroep gaan we op 4 december het stadspark in vanaf de volière langs de Jeker. De Magnolia die daar staat, heeft mooie volle knoppen en de vol-groeide Es laat zien hoe mooi bomen zijn als ze niet steeds gesnoeid worden. Het zon-netje schijnt en lopend langs een Hollandse linde (rode knoppen, geen opslag, maar wel ribben op de nootjes), Doodsbeenderenboom en Walnotenboom, zien we dat de IVN Steel- of Fladderiep er goed bij staat. De boom is inheems, maar uit Twente. De later aan-geplante Fladderiepen in het Jekerdal zijn wel van inheemse Limburgse Iepen opgekweekt. Aan de andere kant van de brug staan 3 Beuken te dicht op elkaar. De Beuk die er het eerste stond, had meer ruimte om breed uit te groeien dan de anderen. Ook een Linde staat helemaal in de ver-drukking. Staat er ook een Moerbeiboom? Lastig te zien. Dankzij onze hovenier Ton leren we dat de boom die we voor een Thuja aanzien, een Califor-nische cipres is. Een Thuja heeft rechtopstaande takken en deze hangen. Langs de Jeker zien we een Watercipres die vruchten op steeltjes heeft (en tegenoverstaande naalden, nu niet te zien) en niet een Moerascipres. Deze heeft vruchten op takken en naaldjes verspreid. Van Kik leren we dat een Chinese kralenboom ook uiensoepboom wordt genoemd, omdat de blaadjes na kneuzing naar uiensoep ruiken. Ook nu weer corrigeert Ton ons als we een Hemlockspar voor een Taxus aanzien. Hier is de stam het deter-minerende kenmerk. De voet van de Beuken achter het beeld van de beer blijken met een soort cement ingesmeerd. Dit is waar-schijnlijk bescherming tegen bevers. De Ginkgo is een mooie klim-en speelboom en we eindigen bij een Iep met gekruld blad. Is dit een Goudiep? Tineke mailt ons later de oplossing: het gaat om een Pluimiep (*Ulmus glabra exoniensis*, met gekruld blad) en er-naast staat een Keaki (*Zelkova serrata*), ook een iepensoort die in de herfst mooi geel-oranje kleurt. Het blijft heel leerzaam om ook in de winter naar bomen te kijken, maar nu is het tijd voor koffie bij Forum.

[Irma Kokx]

Zaterdag 5 februari - Nieuwsgierig naar de nieuwe bomen in het Stadspark

Fijn dat we 5 februari met de florawerkgroep weer op pad konden. Dit keer bekeken we een ander stuk van het stadspark, n.l. het Pierre Kemppark. Niet alleen bekeken we de bekende bomen uit het bomenboekje 'Van Hemel tot Fossiel' maar ook vele nieuw aangeplante bomen; gelukkig hing er hier en daar een naamkaartje aan.

We begonnen met de drie Acacia's langs de Maas als een soort landmark waar vroeger de Jeker in de Maas uitkwam, toen te zien vanaf 't Wèlke, het met bomen beplante walletje. Het ligt iets noordelijker dan de huidige monding van de Jeker. Bijzonder is ook dat er een grote, dus oude, Maretak in groeit; komt niet vaak voor in een Acacia.

Een oud artikel uit een krant uit 2009 over het kanaal Luik - Maastricht (gegraven in 1845-48 en in Maastricht gedempt in 1969) laat zien dat er vroeger langs het jaagpad een dubbele rij kastanjabomen stond. Ook dat historisch gegeven zien we verderop terug als we over het gedempte kanaal lopen, nu 'De boompjes' genoemd. Al 170 jaar houdt de gemeente deze historie in stand. Gaat een kastanje dood dan worden nieuwe Witte paardenkastanjes aangeplant. De Honingboom met kraalachtige vruchten als oorbellen aan de boom staat nog steeds naast de Acacia en, indien in blad, mooi met elkaar te vergelijken qua samengesteld blad: een puntig respectievelijk een afgerond zij- of topblaadje.

Lopend over het trottoir zien we een prachtig bloeiende Gele kornoelje, wel met dubbele bloem (gekweekt) en verderop de Anna Paulownaboom met zowel zaaddozen van vorig jaar als de nieuwe dikke knoppen voor dit jaar.

De omgewaaide hoge Noormanspar is vervangen door een Reuzen zilverspar Abies 'Grandis'. Zilverspar, soms ook Zilverden, is een geslacht van groenblijvende naaldbomen uit de dennenfamilie (Pinaceae). Even verwarrend dus spar (één naald in kafje) of den (2 naalden in een kafje). Deze zal ook weer hoog worden.

Bij de oude taxussen zagen we een Sneeuw klokjesboom (Halesia carolina), deze bloeit in april met witte klokvormige bloemetjes, nu te zien als drie gevleugelde vruchten.

Op het veldje met het borstbeeld van Pierre Kemp, overigens is het beeld omgedraaid zodat Kemp naar zijn eigen park kijkt, stonden al een Zwarte notenboom en Witte paar-

denkastanje en ertegenover een Tamme kastanje. Er zijn rode Pavia's (rode kastanjes) geplant, ook passend.

Tot slot nog twee aparte soorten, bomen die goed tegen droogte en warmte kunnen. De Indische sering (*Lagerstroemia indica* 'Natchez'). Deze boomvormige variant valt op door zijn witte bloemtuilen die in de zomer in groten getale aan de boom verschijnen.

Drie struikvormige planten, de Perzische Slaapboom (*Albizia julibrissin* 'Boubri') zijn in een driehoek geplant. De roze bloei duurt bijna de gehele zomer vanaf eind juli tot soms in september aan toe. De dubbel geveerde bladeren bestaan uit honderden, kleine blaadjes die in de avond en nacht naar elkaar toe vouwen. Hieraan dankt de tuinplant ook zijn naam 'Slaapboom'. Overdag vouwen de bladeren zich weer open.

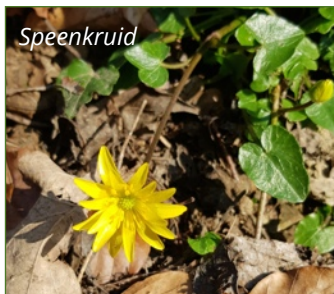
Ondanks het zonnetje was het wel koud en via de Vaantjesboom liepen we naar Forum voor een warme kop koffie.

[Tineke de Jong en Irma Kokx]

Zaterdag 5 maart - Voorjaar in het Cannerbos

Wat een prachtig weer die week rond 5 maart, dus kans op al bloeiende voorjaarsbloemen. Daarom nu geen tekst maar foto's van wat er al bloeide, n.l. Klein hoefblad, Speenkruid, Bosanemoon, Bosviooltje, Sneeuwkllokje spec., Kleine maagdenpalm, Gele kornoelje en Wilg spec.

[Tineke de Jong]

_ Werkgroep Natuurbeheer

Zaterdag 11 december -

Boomgaard rondom Torenmolen van Gronsveld

In deze boomgaard staan bomen van alle leeftijden. Uit een oude appelboom is een grote tak gescheurd en moet met beleid worden gesnoeid. Daarnaast een andere oude appelboom. Deze heeft zoveel groeikracht dat er enorm veel waterloten op staan. De waterloten moeten er allemaal uit omdat de boom van binnen te vol zit met takken en zo te vochtig blijft en schimmels vrij spel krijgen. Fruitbomen groeien graag aan de bovenkant. Met de telescoopstokken snoeien we de bovenste takken. De boom ontwikkelt zo de lager gelegen takken beter. Wat ook goed uitkomt; zo blijft de boom op een hoogte die we kunnen hanteren. Al het snoeihout is in een takkenril geweven.

Marian, de vrouw van de molenaar, had weer voor iets lekkers bij de koffie gezorgd. We hebben 1 jong boompje, 4 volwassen bomen en 2 oude bomen gesnoeid.

Presentielijst 9 personen: Nannie, Dirk, Ieke, José, Kik, Mientje, Max, Monica en de molenaar Jo Meessen.

Dinsdag 15 februari -

Perenboomgaard kasteel Borgharen

Zaterdag 22 januari was het snoeien in de boomgaard wegens slechte weersomstandigheden afgelast. Maar dinsdag 15 februari lukte 't wel.

De grote perenbomen zijn al een hele tijd niet meer gesnoeid. Carlo heeft een schema waar alle bomen op staan en waarop we kunnen zien bij welke boom we weer verder gaan. Enne ging weer op de ladder de boom in en heeft de meest markante perenboom, op de hoek van de boomgaard, geheel nagezien. De meeste bomen zijn te hoog om ze in de top te kunnen snoeien. We snoeien kruisende takken en dood hout eruit tot zover we kunnen reiken. José die vanuit haar huis een mooi uitzicht heeft op de boomgaard, had weer een verrukkelijke lunch gemaakt voor ons allen. We hebben 9 bomen gesnoeid. Presentielijst 10 personen: Carlo, Nannie, Jules, Lucien, Kik, Enne, Max, Dirk, José en Bas.

Zaterdag 12 maart - De Waardhoff Mesch snoeien met de buurt, tijdens NL Doet

IVN Eijsden werkt regelmatig in het natuurgebied de Waardhoff in Mesch. Het was bij aankomst dan ook een gezellige drukte. De catering was weer goed verzorgd. Het pruimenbomenlaantje dat de toegang tot het terrein vormt heeft altijd onderhoud nodig. Jaren geleden waren bij de meeste bomen de takken van de onderstam groter dan die

van boven de ent. Het geënte gedeelte zal het afleggen tegen de groeikracht van de onderstam en wat je dan overhoudt is een wilde pruim die vaak geen eetbaar fruit voortbrengt. Ons werk uit het verleden had zijn vruchten afgeworpen. Er staan mooie pruimenbomen die inmiddels te hoog zijn geworden waardoor er al enkele scheef gewaaid waren. Bij alle bomen hebben we takken in de hoogte teruggenomen en ons zoveel mogelijk beperkt in het snoeien. Pruimen reageren altijd met groei op snoei. En dan ben je niets opgeschoten. Lucien zei altijd: Een pruim mag je niet Judassen! Jules heeft met een team de houten treden van een trap in het natuurgebied vervangen. Ik heb met Kik en een team van 5 dames, 22 pruimenbomen gesnoeid. Presentielijst 3 personen: Jules, Kik en Dirk. [Dirk van de Weijer]

Blijf op de hoogte van de activiteiten van IVN Maastricht

E-mail service: aanmelden bij Chrit Merckelbagh, werkgroep PR:
chritm@gmail.com

Website: kijk ook op de website voor het laatste nieuws,
www.ivn.nl/maastricht

Humus: nr. 113
komt uit: begin september en loopt tot half januari 2023

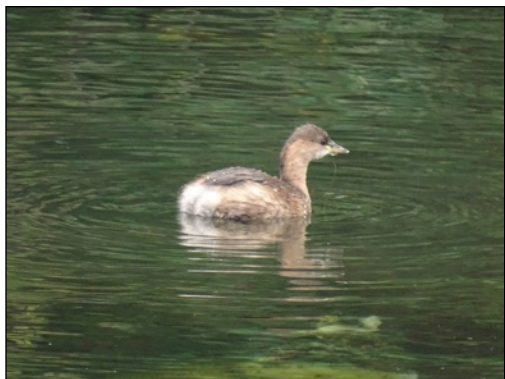
_ Werkgroep Vogels

Zaterdag 29 januari - Excursie Eijsder Beemden

Na de teleurstelling van de afgelasting van de jaarlijkse oliebollenexcursie in december, konden we op zaterdag 29 januari jl. voor het eerst weer op pad met de groep. Om carpooling te vermijden werd ervoor gekozen om naar een locatie in de buurt van Maastricht te gaan: de Eijsder Beemden.

We verzamelden rond 09.00 uur op de parkeerplaats van de Eijsder Beemden en met acht enthousiaste deelnemers was de groep compleet. Bij de parkeerplaats maakte de Groene specht met zijn kenmerkende roep meteen al zijn aanwezigheid luid en duidelijk kenbaar.

Eerst zijn we, geflankeerd door de in het gebied aanwezige grote grazers, een stuk in de richting van Eijsden gelopen. Bij de Maas zagen we een groep Grote zaagbekken, een Grote zilverreiger, een Blauwe reiger, Kokmeeuwen, Krakeenden, Wilde eenden en een Fuut. Ook zagen we in de top van een boom een Torenvalk zitten, die even later opvloog om een stukje verderop te gaan 'bidden' op jacht naar muizen.

De aandacht werd daarna verplaatst naar de rietkragen bij de wateren in het gebied. We hoopten daar een Roerdomp te spotten en hebben hem ook bijna gezien (niet dus). Een Roodborstje daarentegen wilde wel heel graag gespot worden en kwam zo dichtbij dat je hem bijna kon aanraken.

We liepen weer terug in noordelijke richting en konden even later een Dodaars, een Winterkoning en een overvliegende Knobbelzwaan aan ons lijstje met gespotte soorten toevoegen.

Ook hebben we diverse Merels gezien. Aangezien het niet zo goed gaat met de Merel is dit een goed teken.

Vlak voor het bruggetje naar de noordelijke punt van de Eijsder Beemden aanschouwden we het werk van de Bever. Een van de groepsleden had zijn huiswerk goed gedaan en las een artikel voor over de rol van de Bever in het ecosysteem. Je kunt je immers afvragen waarom de Bever is uitgezet terwijl hij schadelijk is voor de bomen in zijn leefgebied.

Aangekomen bij het bruggetje zagen we in de verte een grote groep Meerkoeten in het water.

Op de noordelijke punt van de Eijsder Beemden hielden we bij 'het bankje van de olie-bollenexcursie' even stil en kwamen in plaats van olieballen de boterhammen tevoorschijn. De telescoop werd ondertussen op de ENCI-toren gericht in de hoop daar een Slechtvalk te spotten. Er was inderdaad een vogel te zien, maar het was niet te zien of het een Slechtvalk was. Wel duidelijk herkenbaar waren de Kuifeenden die in een groep over het water vlogen.

Even later zagen we op de weg terug ook nog een Buizerd vliegen. En toen dook er toch nog een verrassing op. Het was de Middelste bonte specht, met rode pet en roze broek. Deze soort is zeldzamer dan de grote en de kleine bonte specht. Dit maakte het gemis aan de Roerdomp, en aan de IJsvogel, de Sijsjes en de Puttertjes die we evenmin gezien hebben, toch nog enigszins goed.

Terug aangekomen bij de parkeerplaats ging een deel van de groep nog op zoek naar een gelegenheid om koffie te drinken om de excursie op een gezellige manier af te sluiten.

[Nico Wetzels en Christine Woestenburg]

Zondag 20 februari - Winterse excursie

Op deze dag had de vogelwerkgroep volgens traditie een excursie naar het hamster-reservaat op het plateau bij Sibbe georganiseerd. Om 9.00 uur stonden de beide coördinatoren bij de bekende verzamelplek, de 3 boompjes met de stille hoop dat er niemand zou komen. De weersomstandigheden waren niet best, harde wind en kou. Maar, eigenlijk mag het niemand verbazen, er meldden zich toch drie dames, klaar om het slechte weer te trotseren. Na er een kort stuk flink de pas in te zetten om warm te blijven zagen we langs het pad al gauw een groep Geelgorzen, die we op

ons gemak hebben kunnen bekijken, ook al zaten ze in het struikgewas. De gele kopjes van de vogels en de wat roodbruine stuit van de vogels waren goed te zien. Daarnaast de zang, die volgens de Vogelbescherming wat doet denken aan de 5e symfonie van Beethoven "dzi-dzi-dzi-dzi-dzèèèè".

De Geelgors in Limburg is geen trekvogel. Ze vormen wintergroepen op voedselrijke plekken. De voor hamsters ingerichte akkers in Zuid-Limburg staan erom bekend dat

vele honderden Geelgorzen zich hier ophouden. Ze eten vooral zaden, tarwe en haver, maar ook zaden van de Spar, Den, Beuk en Maretak. Ze broeden graag in een omgeving waar veel insecten en zaden te vinden zijn. Insecten worden tijdens de broedtijd gezocht om de jongen te voeren.

Na de Geelgorzen goed bestudeerd te hebben zijn we doorgelopen en troffen op onze verdere tocht over het plateau nog Heggenmussen, Roodborst, Buizerd, Torenvalk, Grote zilverreiger en Blauwe reiger en Roeken en Kauwen aan. Geen hele hoge score, maar toch mooi op zo'n winderige dag.

Na deze barre tocht hebben we nog een warm plekje binnen opgezocht voor een goede kop koffie, thee en warme chocolade en natuurlijk ook om nog even na te praten. Warm en tevreden keerden we daarna huiswaarts.

[Christine Woestenburg]

Zaterdag 26 maart - Vogels spotten Cannerbos

Als in het vroege voorjaar de vogels zich luid zingend voorbereiden op gezinsuitbreiding en zich nog niet kunnen verschuilen achter bladeren aan de bomen dan is het Cannerbos een ideale plek om vogels te spotten. 22 Deelnemers gingen om 09:00 uur op pad voor een excursie onder leiding van René Pirson.

Al bij vertrek, bij de poort van kasteel Neercanne, gaan de neuzen omhoog en zien we hoe drie Zwarte kraaien beurtelings fanatiek proberen een op de thermiek van het

Foto: Hans van den Boorn

hellingbos cirkelende Buizerd te verjagen. Even daarna staan we stil bij een Grote lijster met in zijn bek een plukje kleine takjes voor een nest. Maar nee, vergissing, de meer gelijkmatige druppelvormige vlekjes op de borst wijzen toch in de richting van een Zanglijster. Nauwelijks verder horen we het niet te missen 'tit-tit-tit-tit' van de Boomkruiper. Hier op de hoge oude bomen krijgen we er meerdere te zien. Dan moet hier vast en zeker ook wel de

Boomklever huizen. En jawel hoor, een paartje, en even later zelfs nog een paartje. Wat zijn ze mooi met hun glanzend blauwgrijze dekveren en roodbruine flanken, in het stralend licht van de ochtendzons. Nog voor we de helling van het bos opgaan vangen enkele van ons de scherpe ijle i-klanken op van de Goudhaan. Het blijkt de Vuurgoudhaan te zijn. We zien er enkele en krijgen het witte streepje boven het oog, dat deze kleine druktemaker onderscheidt van de meer voorkomende Goudhaan, goed te zien. Als we ons

pad heuvelop volgen worden we omringd door roep en zang van mezen en vinken. Bij enkele dikke dode bomen horen we een zacht geroffel. Het is een Middelste bonte specht, die driftig een holte hakt op een plek waar de boomschors is verdwenen. Even later wordt hij afgewisseld door zijn partner, waarmee hij tussentijds nog even snel de liefde bedrijft. Wij mogen het allemaal zien en fotograferen. Boven op de helling, aan de rand van de open akkers, horen we de snel afwisselende fluit- en rollertonen van de Veldleeuwerik. Met ons hoofd diep in

de nek, lukt het ons om de luchtacrobaat in onze kijkers te vangen. Aan de bosrand, terug naar ons vertrekpunt, lacht het prille voorjaar ons toe met tientallen Dagpauwogen en een Gehakkelde aurelia. Net uit hun winterslaap gekomen, zien de vleugels van sommigen er nog wat verformfaaid uit.

Bij terugkomst kunnen de meesten de lokroep van bakker Smets met zijn cappuccino's en rijstevlaaien niet weerstaan. En genieten we onder een warme zon op het terras nog even na van een heerlijke ochtend vogels spotten. [Hugo Bloksma]

Fotocollage van Marijke Rupert

_ Werkgroep BOP

Maandag 21 maart – Inspectie Ommetje Wolder

Door Corona was de werkgroep al een hele tijd niet meer bij elkaar geweest. Maar op 21 maart was het dan eindelijk zover. Het Ommetje Wolder is twee jaar geleden door Chrit en Chris fysiek weliswaar al op de bewegwijzering geïnspecteerd, maar in twee jaar kan er van alles gebeurd zijn, dus tijd om weer eens een inspectie te doen. Het was zonnig en ideaal wandelweer. Met zijn allen liepen we de route en Willem had de taak op zich genomen om alle gebreken nauwgezet te noteren: paaltje verdwenen, paaltje op

verkeerde plek en “ik vind eigenlijk dat hier ook een routebordje moet komen”. Op sommige plekken ontstond een discussie “waar zullen we de paal plaatsen?” Bij de lantaarnpaal, de elektriciteitskast, bij de bank of gewoon in het talud?” Met alle argumenten en bijbehorende grappen over de vraag waar je als wandelaar het beste voor paal kunt staan, kwamen we er toch steeds uit.

Bij het kunstwerk Bandkeramiekers bleek dat er in de zomer en het najaar behoorlijk wat onkruid verwijderd zal moeten worden op de plekken die volgens het ontwerp van het kunstwerk ‘schoon’ moesten blijven. Er zal waarschijnlijk een bosmaaier moeten worden ingezet.

Hierna volgden wij de route verder maar gingen na de mergelkloof niet linksaf zoals de route ‘voorschreef’ maar rechtsaf richting Kanne omdat onze behoefte aan ‘n gooi tas koffie’ dat voorschreef.

Via Château NeerCanne gingen we verder en

konden we genieten van mooie uitzichten over het Jekerdal en de wijngaarden van Nekummerhoeve en Apostelhoeve. Vlak voor het eindpunt raakten we nog in gesprek met twee dames die zich geïnteresseerd afvroegen wat we aan het doen waren. Het werd een lang verhaal waarbij onze folder van het Ommetje Wolder door de dames met belangstelling in ontvangst werd genomen. Misschien twee nieuwe leden?

Nieuwe bordjes van deugdelijke kwaliteit zijn besteld en over een poosje gaan we weer het Ommetje Wolder doen, maar dan om te klussen.

[Chris van den Ende]

Bie dur Lei

(Châlet D'n Observant)

Midden in de ENCI-groeve ligt het infocentrum 'Bie dur Lei' (Châlet D'n Observant) met een prachtig terras waar het heerlijk toeven is.

Geniet van het fantastische uitzicht op de Observant, de visvijver en de ENCI-groeve met haar adembenemende kalkwanden.

Of beklim de trap naar het spectaculaire uitzichtplatform.

Binnen is er een doorlopende informatiefilm over het 'Plan van Transformatie ENCI-gebied', waar beheerder Lei Bellefroid u trouwens alles over kan vertellen.

Het is niet alleen een plek om lekker uit te rusten onder het genot van een hapje en een drankje, maar ook het vertrekpunt van o.a. een fotospeurtocht, prachtige wandelingen (5-25 km) en fietstochten. Deze zijn gratis te verkrijgen.

De kinderen kunnen gratis op zoek naar fossielen in mergelblokken.

Met hamer, helm en veiligheidsbril wordt het een spannend avontuur.

Voor de grote avonturiers zijn er rondleidingen door de ENCI-groeve.

In de vijver kan gevist worden en als u met een groep een op-maat-gesneden excursie of activiteit zou willen, kan dat geregeld worden.

Bie dur Lei is het hele jaar door geopend
op woensdag en donderdag van 12.00 tot 17.00 uur,
op vrijdag, zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 18.00 uur.

Adres: Lage Kanaaldijk 117, 6212 NA Maastricht
e-mail: chaletobservant@gmail.com
website: www.chaletobservant.nl

Lid worden?

Draagt u IVN een warm hart toe of wilt u zelf actief meedoen in een van de werkgroepen? Geef u dan op als lid en sluit aan bij de afdeling Maastricht:

1) via de website:

www.ivn.nl/maastricht onder de knop 'Lid worden'

2) via het secretariaat:

Carlo Poolen: telefoon 043-3626261 of per e-mail: ivn.maastricht@home.nl

Het IVN-lidmaatschap kost:	€
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) inclusief: - afdelingsblad Humus (3x per jaar) - tijdschrift Mens en Natuur (4x per jaar)	24,-
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) inclusief: - afdelingsblad Humus (3x per jaar) - tijdschrift Mens en Natuur (4x per jaar) - abonnement tijdschrift de Natuurgids (8x per jaar)	41,-
Huisgenoot- of Jeugdlid	5,-

Donateur worden?

Wilt u geen lid van onze vereniging zijn, maar ons wel financieel steunen? Dat kan! Maak minimaal € 15,- over op rekening NL05 INGB 0002 4052 39 van IVN Maastricht onder vermelding van donatie.

U ontvangt dan 3x per jaar ons afdelingsblad 'Humus'. U heeft geen stemrecht en u krijgt geen korting op IVN-cursussen en andere IVN-activiteiten.

Adverteren in Humus

De kosten voor 1 jaar (3 nummers) adverteren bedragen:

¼ pagina € 25,-; ½ pagina € 50,-; 1 pagina € 75,- (in zwart/wit)

Kopij voor Humus 113 (verschijnt in september)

Aanleveren uiterlijk 1 augustus bij Chris van den Ende,

e-mail: chris.vandenende53@gmail.com

Redactie Humus:

Chrit Merckelbagh, Tineke de Jong, Chris van den Ende, Irma Kokx.

Afdelingsblad Humus verschijnt 3x per jaar.

Witooegeenden

